

Asia: VN/13261/2020

Lausuntopyyntö Suomen kansallisen biotalousstrategian päivityksestä

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Satakuntaliiton lausunto Suomen kansallisen biotalousstrategian päivityksestä

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt lausuntoa kansallisen biotalousstrategian päivityksestä. Vuonna 2014 hyväksytty kansallinen biotalousstrategia on päivitetty vastaamaan toimintaympäristön muutoksia ja pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelmaa. Lähtökohtana päivitystyölle ovat olleet mm. EU:n vuonna 2018 päivitetty biotalousstrategia, syksyllä 2019 hyväksytyt Suomen valmistelemat biotalouspäätelmät sekä muut biotalouden kannalta keskeiset kansalliset ja EU:n strategiat ja ohjelmat. Tavoitteena oli laatia vuoteen 2035 ulottuva biotalousstrategia, jonka kärkenä on tuottaa systemaattinen, kattava ja kokonaisvaltainen biotalouden arvonn lisää kehittävä toimenpideohjelma. Biotalousstrategian visio on "Kestävästi kohti korkeampaa arvonn lisää".

Päivitetyn biotalousstrategian toimenpiteet jakautuvat neljän teeman alle: 1) Korkeampaa arvonn lisää biotaloudesta, 2) Vahva osaamis- ja teknologiaperusta, 3) Kilpailukykyinen toimintaympäristö ja 4) Bioresurssien ja muiden ekosysteemien käytettävyys ja kestävyys. Strategiaan on lisäksi kirjattu sektorikohtaisia toimenpiteitä. Biotalouden arvonn lisää kasvattamiseksi muun muassa laaditaan ja toteutetaan biotalouden vihreän siirtymän TKI-ohjelma, edistetään uusien, innovatiivisten biotuotteiden pilotointi- ja demonstraatiolaitosten sekä laatuun ensimmäisten teollisen mittakaavan laitosten sijoittumista Suomeen. Lisäksi alueita kannustetaan laatimaan biotalouden toimintasuunnitelmat.

Satakuntaliitto toteaa, että kansallisen biotalousstrategian päivityksessä luonnoksessa on nostettu esille biotalouden eri sektorien kilpailukykyyn ja toimintaympäristön kannalta keskeiset aihealueet. Strategia nostaa keskeiseksi päämääräksi biotalouden arvoketjussa uusien, korkeamman lisäarvon tuotteiden ja palvelujen kehittämisen sekä arvonn lisää tuottaviin investointeihin ja tuotantoon

panostamisen huomioiden ilmasto- ja resurssiviisaat toimet ja ratkaisut sekä biologisen monimuotoisuuden heikkenemisen haasteet.

Satakuntaliitto pitää erityisen tärkeänä, että strategiassa on tunnistettu osaamisen vahvistamisen merkitys biotalouden kilpailukyvyllä kaikilla koulutusasteilla. Satakuntaliitto korostaa lisäksi osaamistarpeiden ennakoinnin, täydennyskoulutuksen sekä jatkuvan oppimisen edistämisen tärkeyttä biotalouden eri sektoreilla.

Biotalousstrategian tavoitteena on lisäksi kannustaa alueita alueellisten biotalouden toimeenpanosuunnitelmien laadintaan. Satakuntaliitto korostaa, että maakuntien liitot ovat juuri valmistelemassa maakuntaohjelmia vuosille 2022-2025 ja älykkään erikoistumisen strategioita vuosille 2021-2027. Alueet ovat ohjelma- ja strategiatyössään tunnistaneet kärkialoja, osaamiskeskittymiä ja kehittämispotentiaaleja sekä linjanneet maakunnallisia toimenpiteitä. Alueellinen toimeenpanosuunnitelma tulee kytkeä maakuntien ohjelmiin ja strategioihin kirjattuihin biotalouteen liittyviin tavoitteisiin ja kehittämislinjauksiin kunkin maakunnan erityispiirteiden ja vahvuuksien mukaisesti.

Satakunnassa biotalouden osa-alueisiin (mm. elintarvikeklusteri, vesiosaaminen, bioenergia, metsä, biokiertoalouden) liittyy merkittävää osaamista sekä kasvu- ja innovaatiopotentiaalia ja ne ovat mukana maakuntaohjelman kehittämisteemoissa ja älykkään erikoistumisen valinnoissa. Satakunnassa on lisäksi laadittu täsmällisempiä biotalouteen kytkeytyviä ohjelmia ja suunnitelmia esim. Bio- ja kiertoalouden kasvuohjelma - kohti kestävä biokiertoaloutta (2019), sekä Metsätalouden kasvuohjelma - elinvoimaa ja lisäarvoa metsiemme sivuvirroista (2020). Lisäksi Satakunnassa laaditaan parhaillaan mm. ruokaketjun ilmastokestävyysohjelmaa.

Biotalousstrategian seurantaan olisi hyvä ottaa mahdollisuuksien mukaan myös maakuntakohtaisen tarkastelun mahdollistavia vertailukelpoisia indikaattoreita, joita maakunnat voisivat hyödyntää omassa ohjelmatyössään.

Satakuntaliitto tuo lisäksi esille strategian merkittävien vaikutusten arvioinnin (SOVA-lain 3§), joka ei tule esille biotalousstrategian luonnoksesta. Suunnitelmasta tai ohjelmasta vastaavan viranomaisen on huolehdittava siitä, että suunnitelman tai ohjelman ympäristövaikutukset selvitetään ja arvioidaan riittävässä määrin valmistelun kuluessa, jos suunnitelman tai ohjelman toteuttamisella saattaa olla merkittäviä ympäristövaikutuksia.

Strategia-asiakirja on hyvin laadittu ja selkeä. Tavoiteasetanta ja tavoitteita edistävät toimenpiteet ovat johdonmukaisia. Toimenpiteittäin alla on tunnistettu keskeisiä niitä toteuttavia toimijoita. Osassa toimenpiteistä toimijaksi on tunnistettu maakunnan liitto ja osassa taas maakunnat. Satakuntaliitto korostaa, että olisi hyvä vielä täsmentää, mitä toimijoita tarkoitetaan, kun toteuttajana on maakunta. Lisäksi luvun 3.1. kolmannessa toimenpiteessä olisi hyvä täsmentää

biotalouden keskeisiä keinoja ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja sen vaikutuksiin sopeutumiseen sekä luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen. Luvun 3.3. toimenpiteessä ”Jatketaan biotuotantolaitosten luvitusprosessien sujuvoittamista viranomaisyhteistyötä vahvistamalla investointien houkuttelemiseksi” olisi hyvä tuoda esille myös kuntien riittävät resurssit sekä osaaminen toteuttaa vihreää siirtymää tukevaa alueiden käytön suunnittelua ja ympäristöllisesti kestävään uudistumiseen tähtäävää elinkeinopolitiikkaa.

Satakuntaliitto toteaa, että päivitetty kansallinen biotalousstrategia ja Satakunta-strategian (maakuntasuunnitelma 2050, maakuntaohjelma 2022-2025 ja älykkään erikoistumisen strategia 2021-2027) luonnos sisältävät vahvasti yhtenevän tahtotilan sekä tavoitteet biotalouden eri sektorien osalta.

Aro-Heinilä Asko
Satakuntaliitto

Tupala Krista
Satakuntaliitto